

Overdracht College-Raad

Datum 12 oktober 2017

onderwerp Besteding extra gelden kinderp participatie
portefeuillehouder Nelleke Vedelaar
informant Dekker, Astrid (3268)
medeopstellers
afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen Voorstel: Beslisnota Besteding extra gelden kinderp participatie
 Bijlage: 1. Verordening Scholieren Gemeente Zwolle 2015
 Bijlage: 2. Kindpakket en mogelijkheden voor kinderp participatie in
 Zwolle

Voorgesteld besluit raad

1. Kennis te nemen van de door het college genomen maatregelen
 1. Het uitbreiden van het Zwolse kindpakket met vergoedingen voor o.a. talenten, zwembadbezoek en incidentele participatie voor kinderen die in armoede opgroeien.
 2. De hoogte van de tegemoetkoming in de scholierenregeling vast te stellen op € 450 voor een brugklasser en op € 375 voor de overige leeftijdscategorieën.
 3. Het aanstellen van een armoederegisseur en twee ervaringsdeskundigen om te bereiken dat binnen scholen aandacht voor armoede geborgd wordt.
2. de Verordening Scholieren Gemeente Zwolle 2015 vast te stellen met terugwerkende kracht per 1 januari 2017 overeenkomstig bijlage 1.

Beslisnota voor de raad

Datum 4 oktober 2017

Openbaar

Onderwerp Besteding extra gelden kinderp participatie
Versienummer

Portefeuillehouder Nelleke Vedelaar
Informant Astrid Dekker
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling / OWS
Telefoon (038) 498 3268
Email A.M.Dekker@zwolle.nl

Bijlagen 1. Verordening Scholieren Gemeente Zwolle 2015
2. Kindpakket en mogelijkheden voor kinderp participatie in Zwolle

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. Kennis te nemen van de door het college genomen maatregelen
 - a. Het uitbreiden van het Zwolse kindpakket met vergoedingen voor o.a. talenten, zwembadbezoek en incidentele participatie voor kinderen die in armoede opgroeien.
 - b. De hoogte van de tegemoetkoming in de scholierenregeling vast te stellen op € 450 voor een brugklasser en op € 375 voor de overige leeftijdscategorieën.
 - c. Het aanstellen van een armoederegisseur en twee ervaringsdeskundigen om te bereiken dat binnen scholen aandacht voor armoede geborgd wordt.
2. de Verordening Scholieren Gemeente Zwolle 2015 vast te stellen met terugwerkende kracht per 1 januari 2017 overeenkomstig bijlage 1.

Datum 4 oktober 2017

Toelichting op het voorstel

Inleiding

Het Rijk heeft per 2017 structureel extra middelen beschikbaar gesteld voor kinderp participatie van kinderen die opgroeien in armoede. De gemeente Zwolle heeft € 584.000 ontvangen. De raad heeft op 3 juli 2017 de gelden toegevoegd aan het armoedebudget. Daarbij is de raad geïnformeerd over het starten van een zorgvuldig proces om te komen tot goed onderbouwde voorstellen over de inzet van de extra gelden voor kinderp participatie. Op basis van de opbrengsten heeft het college een besluit gemaakt over de inzet van de gelden. Deze nota informeert u over de uitkomsten en vraagt uw instemming voor het vaststellen van de verordening Scholieren Gemeente Zwolle 2015.

In Zwolle hebben we in 2015 al onderzoek gedaan naar kinderp participatie. Op grond van de Nibud onderzoeken werd toen duidelijk dat er, ondanks ruimhartig Zwolse armoedebeleid, grote tekorten waren op de huishoudplaatjes en er sprake was van een armoedeval bij ouders met schoolgaande kinderen tussen 12 en 18 jaar en een inkomen van 130%. Sociale participatie voor volwassenen en kinderen kon bij veel huishoudtypes niet uit het minimale budget gefinancierd worden. Daarop is, in een tijd van bezuinigen, extra gemeentelijk geld beschikbaar gesteld voor kinderp participatie. Ook is de inkomensgrens voor huishoudens met kinderen van 12 tot 18 jaar voor een aantal regelingen (Scholierenregeling, sport-, school en cultuuractiviteiten via Jeugdsportfonds en Stichting Meedoen) verhoogd naar 130% van het sociaal minimum en is extra geld beschikbaar gesteld om alle kinderen mee te kunnen laten doen. Door de extra rijks gelden worden we nu in staat gesteld om meer ondersteuning te bieden aan kinderen uit minima huishoudens.

De afgelopen maanden zijn gebruikt om te bekijken hoe we kinderen die opgroeien in armoede mee kunnen laten doen en op welke wijze de doelgroep nog beter bereikt kan worden. Dit is o.a. gebeurd in een aantal stadsgesprekken met ouders, sociaal raadslieden, participatieraad, diverse vertegenwoordigers van het onderwijs en medewerkers van jeugdhulp en sociale wijkteams. Naast de stadsgesprekken is informatie verzameld via andere gemeentes, zijn gesprekken met kinderen gevoerd en is meegewerkt aan een onderzoek van de kinderombudsman naar kinderp participatie van kinderen in armoede. In de stadsgesprekken is aan de hand van onderstaande vragen het gesprek gevoerd.

- *10% van de Zwolse kinderen groeit op in armoede. Wat kunnen we hier aan doen?*

Het aantal kinderen dat opgroeit in armoede groeit. Landelijk ligt dit percentage op maar liefst 12%. Ter vergelijking, voor ouderen is de kans op armoede tegenwoordig op 4%. In Zwolle groeit 10% van de kinderen, zo'n 2.800 kinderen, op in een huishouden met een laag inkomen. In elke Zwolse klas zitten dus gemiddeld 2 tot 3 kinderen die in armoede opgroeien. Vaak is er dan geen geld voor schoolspullen of lidmaatschap van een vereniging of een verjaardagscadeau. Ook gaan ze zelden of nooit een dagje op uit, op bezoek. De meeste Zwolse kinderen die opgroeien in een huishouden met een laag inkomen wonen in Stadshagen (17%). Daarna volgen Holtenbroek (16%) en Diezerpoort (15%) en Aalanden (14%). Uit landelijke cijfers zien we dat het grootste deel van deze groep, 60% werkende ouders heeft. In Zwolle maakt deze groep nog weinig gebruik van het Zwolse kindpakket.

Er zijn veel negatieve gevolgen verbonden aan het opgroeien en opvoeden in armoede. Kinderen ervaren dat ze niet mee kunnen doen of geen eigen kamer of minder kleding hebben dan leeftijdsgenootjes. Hun schoolprestaties worden er negatief door beïnvloed en er is een grotere kans op probleemgedrag. Hierdoor hebben ze op lange termijn meer kans op een lager

Datum 4 oktober 2017

opleidingsniveau, meer kans op werkloosheid en daardoor meer kans dat ook hun eigen kinderen weer in armoede opgroeien. Ook blijkt uit de onderzoeken dat armoede ook via de opvoeding een negatief effect op de ontwikkeling van het kind heeft.

- *Hoe kunnen we de € 584.000 in Zwolle goed besteden om kinderen uit huishoudens met een laag inkomen mee te kunnen laten doen?*

Er is gesproken over het huidige aanbod van regelingen in het Zwolse kindpakket. Daaronder vallen o.a.

o gratis peuterspeelzaalbezoek voor minima	350 kinderen
o het zwemvangnet	130 kinderen
o vergoeding voor sport-, school- en cultuuractiviteiten	1140 aanvragen
o tegemoetkoming voor scholieren van 12 tot 18 jaar	742 kinderen
o collectieve zorgverzekering	1400 kinderen
o doorverwijzing via GGD	150 kinderen
o vakanties	150 kinderen
o en veel mogelijkheden om te participeren via buurtsportcoaches, welzijnswerkers en partners, zoals een weekje stadscamping of een weekje weg.	

Met het kindpakket worden veel kinderen bereikt, voornamelijk kinderen uit huishoudens met een bijstandsuitkering. Het bereik van regelingen onder ouders met een inkomen uit loondienst of eigen onderneming ligt lager dan op grond van landelijke cijfers verwacht zou worden. In de stadsgesprekken is verkend hoe we het bereik onder deze doelgroep kunnen vergroten. Ook zijn wensen geuit over de uitbreiding van het kindpakket. Deze worden onder het kopje *Argumenten* verder toegelicht.

Ook zijn we gezamenlijk ingegaan op de rollen van gemeente, scholen, middenveld en ouders bij het bestrijden van (de effecten van) opgroeien in armoede. De gemeente speelt een belangrijke rol met het aanbod van regelingen in het kindpakket, met aanvraagprocedures, het bereik onder de doelgroep, maar ook door samenwerking met en van partners. Leerkrachten hebben de verantwoordelijkheid om de ontwikkeling van het kind goed te volgen. Ze hebben langdurig intensief contact met kinderen. Hulpverleners zijn zich niet altijd bewust van het effect van armoede op andere problematiek. Zij richten hun aandacht (eerst) op het kind, terwijl bij veel ondersteuningsvragen financiële problematiek of schulden een rol spelen. Voor participatie van het kind, met name in jeugd- en of pleegzorg, is het van belang dat afgesproken is wie van de betrokkenen (ouders, pleegouders, instelling) betaalt en/of zorgdraagt voor meedoen aan sport-, cultuur- en op schoolactiviteiten van het kind. Opvoeden met een laag inkomen en/of schulden (en alle zorgen die dat met zich meebrengt) is moeilijk. Ouders met een laag inkomen verdienen positieve ondersteuning bij het opvoeden van hun kind om de (im)materiele gevolgen van armoede voor hun kind te beperken. Kinderen zelf geven aan dat zij gevolgen merken van de armoede thuis, maar dat er nauwelijks met hun over gesproken wordt. Professionals kunnen hier een belangrijke rol nemen door inzichtelijk te maken hoe kinderen gelukkig kunnen worden binnen de thuissituatie waarin ze zich bevinden. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het leren verantwoord omgaan met (weinig) geld, aan het leren omgaan met verleidingen en reclame, maar ook aan het zoeken van afleiding en het opdoen van ervaringen buitenshuis. Ook de rol van ervaringsdeskundige ouders wordt benoemd, met name voor het vergroten van het bereik van regelingen.

Datum 4 oktober 2017

Het college heeft op basis van de opbrengsten besloten tot de volgende maatregelen.

1. Het uitbreiden van het Zwolse kindpakket met vergoedingen voor o.a. talenten, zwembadbezoek, en incidentele participatie voor kinderen die in armoede opgroeien.
2. De hoogte van de tegemoetkoming in de scholierenregeling vast te stellen op € 450 voor een brugklasser en op € 375 voor de overige leeftijdscategorieën.
3. Het aanstellen van een armoederegisseur en twee ervaringsdeskundigen om te bereiken dat binnen scholen aandacht voor armoede geborgd wordt.

Beoogd effect

Met de voorgestelde maatregelen kunnen we negatieve effecten van opgroeien in armoede tegengaan. We willen met het kindpakket lichte ondersteuning bieden daar waar nodig, om zo zwaardere problematiek te kunnen voorkomen. Ook sluit het aanbod van regelingen in het kindpakket nu nog beter aan op de behoefte van de doelgroep en kunnen we daarmee het bereik onder kinderen vergroten, vooral het bereik van kinderen met werkende ouders. Met de voorgestelde maatregelen kan ieder kind in Zwolle gewoon mee blijven doen, ongeacht het huishouden waar het in opgroeit.

Argumenten

Argument 1.1

Het uitbreiden van het Zwolse kindpakket met vergoedingen voor o.a. talenten, zwembadbezoek, en incidentele participatie voor kinderen die in armoede opgroeien.

Met de uitbreiding van het Zwolse kindpakket willen we de samenstelling beter afstemmen op de behoefte van de doelgroep. Hoewel het aanbod als ruim en positief beoordeeld wordt, zijn verbeteringen voorgesteld in de stadsgesprekken. De eerste verbetering is een talentenbudget. Er zijn signalen over beperkingen door het werken met een standaardvergoeding per kind. Als kinderen met bijzondere talenten sporten, is een standaardvergoeding vaak niet voldoende. Dit geldt voor zowel kosten voor uitzonderlijke sporttalenten (die door vaak en intensief trainen meer sportkleding en -schoenen nodig hebben), als voor kosten die horen bij aangepast sporten. Hiervoor wordt een budget van € 25.000 beschikbaar gesteld aan Stichting Meedoen.

Een tegemoetkoming voor participatie op incidentele basis is een tweede wens die geuit werd. De huidige tegemoetkomingen voor sport en cultuur worden alleen verleend als er regelmatig, meestal wekelijks, deelgenomen wordt aan lessen of trainingen. Het blijkt niet voor elk kind wenselijk of voor elk gezin haalbaar om het kind te laten participeren via een vereniging of wekelijkse muzieklles. Sommigen hebben meer behoefte aan incidentele manieren van participatie, zoals af en toe een bezoek aan het zwembad, een bezoek aan kermis of rommelmarkt of ander uitstapje in de vakantie. Vergoeding van een 12-badenkaart voor kinderen komt aan deze behoefte tegemoet. Hiervoor zal een regeling ontworpen worden in overleg met Stichting Meedoen en wordt een budget van € 40.000 beschikbaar gesteld. Voor incidentele participatie wordt een budget van € 70.000 beschikbaar gesteld.

Medewerkers van het sociaal wijkteam kunnen met dit budget voor het gezin of het kind incidentele participatie vergoeden indien nodig. Ook kunnen ze met dit budget ondersteuning bieden in schrijnende gevallen, waarbij een kind niet kan participeren door een laag besteedbaar inkomen in het huishouden. Door een budget voor deze maatwerkoplossingen beschikbaar te stellen, bereiken we ook kinderen in specifieke situaties die anders niet zouden participeren.

Argument 1.2

De tegemoetkoming in de scholierenregeling wordt vastgesteld op € 450 voor brugklassers en op € 375 voor de overige scholieren van 12 tot 18 jaar.

Datum 4 oktober 2017

Uit de gesprekken blijkt dat met name in huishoudens met kinderen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar op het voortgezet- en eerste jaren middelbaar onderwijs de kosten voor de kinderen hoog zijn en nog steeds als probleem worden ervaren. Bij Op Orde en het financieel spreekuur voor scholieren worden regelmatig schrijnende situaties gemeld. Er zijn veel kosten voor school, zoals schoolbijdrage voor onder andere kluishuur, maar ook boekengeld, materialen die leerlingen zelf aan moeten schaffen, excursies, kosten voor een mobiele telefoon of internetabonnement thuis zijn vaak noodzakelijk. Ook projectweken en excursies leiden tot moeilijke keuzes voor ouders en kind: een goedkoper alternatief kiezen in plaats van de gewenste reis, of afmelden om geen kosten te hoeven maken. Met de extra rijks gelden kunnen we het bedrag van de tegemoetkoming verhogen met € 150 per jaar voor zowel brugklassers als overige scholieren.

Overzicht Kosten scholieren 2017/2018 leerjaar 3*

Schoolfonds (kluishuur, collectieve reisverzekering, kantine)	€ 15 - € 30
Aanvullend lesmateriaal (praktijkmateriaal, Bosatlas, laptop/iPad)	€ 150 - € 450
Excursies en projecten	€ 15 – € 450
Sport en overige activiteiten (kerst, Sinterklaas, introductie)	€ 2,50 – € 50
Fiets en mobiel	€ 100 - € 300

*Op basis van informatie uit schoolgidsen van diverse middelbare scholen in Zwolle en praktijksituaties

Argument 1.3

Het tijdelijk aanstellen voor 2 jaar van een armoederegisseur en twee ervaringsdeskundigen om te bereiken dat binnen scholen aandacht voor armoede geborgd wordt. Hiermee verwachten we op termijn het bereik van kinderen, met name van werkende armen te verhogen.

Leerkrachten, mentoren en zorgcoördinatoren staan dicht bij kinderen. Zij hebben de verantwoordelijkheid om de ontwikkeling van het kind goed te volgen. In de stadsgesprekken kwam naar voren dat zij onvoldoende kennis ervaren over het signaleren en bespreekbaar maken van of di mogelijke hulp die ze zouden kunnen bieden. De Sociaal Economische Raad pleit in haar adviezen voor het aanstellen van een armoederegisseur. Tijdens de verschillende gesprekken ontstond een Zwolse invulling van de taken van een armoederegisseur en werd de wens geuit ook ervaringsdeskundigen in te zetten. Dit team van armoederegisseur en ervaringsdeskundigen kan scholen (besturen en docenten) ondersteunen bij het ontwikkelen en borgen van hun signalerende functie rondom armoede. Hiertoe zal in samenspraak bekeken worden hoe dit per school vorm krijgen, bijvoorbeeld door armoede te borgen als aandacht thema in de nieuwe ondersteuningsteams op scholen. In deze ondersteuningsteams zijn meerdere disciplines vertegenwoordigd, zodat ook daar de kennis over het signaleren en van armoede en kunnen bieden van oplossingen toeneemt. Hierbij gaat het om schoolmaatschappelijk werker en de intern begeleider op school. Ook kunnen de armoederegisseur en ervaringsdeskundigen aan 25 klassen het lespakket Money Ways van het Nibud aanbieden. Dit lespakket maakt omgaan met geld bespreekbaar in de klas op een manier die aansluit bij de beleavingswereld van jongeren. Jonge rolmodellen gaan op taboedoorbrekende wijze de dialoog aan met leerlingen over geld, armoede, verleidingen en groepsdruk. Recente ervaring met extra geld voor 16- en 17- jarige MBO-scholieren uit huishoudens met een laag inkomen leert dat extra acties nodig zijn om beschikbare gelden daadwerkelijk bij de doelgroep te laten landen. Scholen hebben positief gereageerd op de voorstellen en De inzet van een team van armoederegisseur en ervaringsdeskundigen is tijdelijk voor de duur van twee jaar. De verwachte kosten voor het team en benodigde materialen worden geschat op € 160.000 per jaar. De doelstelling, dat armoede geborgd is bij scholen, moet dan behaald zijn. Door de inzet van het team en de samenwerking met scholen wordt

Datum 4 oktober 2017

toenemende groei in het bereik van de doelgroep verwacht. De rest van de beschikbare gelden reserveren we om het toegenomen gebruik van de regelingen te kunnen blijven financieren.

Risico's

Het gebruik van nieuwe regelingen en het bereik van nieuwe doelgroepen kost tijd. We monitoren het gebruik van de verschillende maatregelen en regelingen en sturen bij met extra communicatie indien noodzakelijk.

Financiën

De genoemde maatregelen worden gefinancierd uit de rijksmiddelen kinderopvang € 584.000. Deze zijn structureel toegevoegd aan de begroting 2018.

Verhoging tegemoetkoming Scholierenregeling	€ 115.000
Maatwerkbudget SWT voor kinderopvang	€ 70.000
Zwemkaarten	€ 40.000
Talenten	€ 25.000
Armoederegisseur, ervaringsdeskundigen, materiaal	€ 160.000

Het resterende bedrag (€ 174.000 in de eerste twee jaar en € 334.000 in de jaren daarna) wordt gebruikt voor verwachte toenemend gebruik van de nieuwe en bestaande kinderopvang. Hiermee komen de extra rijksmiddelen van € 584.000 ten goede aan kinderopvang. Samen de extra gemeentelijke middelen van vorig jaar en het bestaande budget voor de scholierenregeling wordt ruim € 1.4 mln. ingezet voor kinderopvang.

Communicatie

De nieuwe regeling zal onder de aandacht worden gebracht via diverse kanalen, zoals de websites van de gemeente en het sociaal wijkteam, via berichten in de wijzer, via de nieuwsbrief van de Stadsdialoog Zwolle Armoedevrij!, in overleggen partners en via een netwerk van ervaringsdeskundigen.

Vervolg

De raad zal via de beleidscyclus geïnformeerd worden over de voortgang en resultaten.

Met de stad zullen we in gesprek blijven over het ondersteunen van kinderen die opgroeien in armoede. Binnen Zwolle Armoedevrij! wordt inspraak van en via partners geregeld. Ook in overleggen met de participatieraad en met de jongerenraad is kinderopvang een thema.

Met het vaststellen van de verordening Scholierenregeling 2017 wordt de verhoging vastgesteld per 2017. De verhoging van de scholierenregeling 2017 zal automatisch worden uitbetaald aan wie de tegemoetkoming dit jaar al heeft ontvangen.

Openbaarheid

Deze nota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

Datum 4 oktober 2017

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

.